

VARTIAISTEN

Viesti

2 * 2019
YHTEYS SUKUUMME

Toimituksen palsta

Palstalle voi lähettää uutisia, lehtileikkeitä, onnitteluja ja tervehdyksiä.
Palstalla kerrotaan myös sukuseuran kuulumisia ja tiedotuksia.

MERKKIPÄIVIÄ

80 vuotta täyttivät 2019:

28.5. Rauni Varis, Särkisalmi
20.6. Rauni Vartiainen, Tampere
9.10. Raimo Laurikainen, Leppävirta
15.10 Erkki Vartiainen, Saarijärvi

80 vuotta täyttää:

10.3.2020 Paavo Vartiainen, Kuopio

*Parhaimmat, osittain myöhästyneet,
onnittelumme syntymäpäiväsankareille*

Toivomme saavamme tiedot merkkipäivistä joko perheeltä tai muilta läheisiltä. Me emme voi toimituksessa resurssipulan vuoksi tarkistaa, onko syntymäpäivästä tiedottaminen sopimatonta joko henkilön poismenon tai muun esteen vuoksi.

Myös muita merkkipäivä uutisia julkaisemme mielellään joko Ystävänpalstalla tai toimituksen sivulla.

Huom.

Sivulla kahdeksan ovat tarkemmat tiedot vuoden 2020 jäsenmaksusta, joka on vuosikokouksen päätöksellä nyt 40 € ruokakunnalta.

Muistakaa aina lähettää sukuseuralle tarkat osoitetiedot lehden postitusta varten.

KANSIKUVA

Vartiaisten Vaelluskivelle sukukokouksen yhteydessä laskettu sinivalkoinen kukkimppu. (Ks. sivu 7)

Osallistujat Vartiaiset ry:n varsinaisessa suku- kokouksessa 10.8.2019

(Vieraskirjan mukaisessa järjestyksessä)

- Kristiina Koskivaara, Helsinki
- Arja Melartin, Helsinki
- Riitta Vartiainen, Tammisaari
- Terttu Laurikainen, Leppävirta
- Raimo Laurikainen, Leppävirta
- Timo Vartiainen, Joensuu
- Eeva Vartiainen, Kuopio
- Paavo Vartiainen, Kuopio
- Eila Vartiainen, Nilsä
- Eeva Vaara, Kuopio
- Irma Koistinen, Nilsä
- Satu Heymann, New York
- Pirkko Brax, Kuopio
- Veikko Brax, Kuopio
- Harri Vartiainen, Helsinki
- Tuula Vartiainen, Helsinki
- Anne Kettunen, Vantaa
- Katri Vartiainen, Lahti
- Rauni Vartiainen, Tampere
- Jaakko Vartiainen, Kuopio
- Matti Asomäki, Raisio
- M-T Haikaravirta, Raisio
- Eero Vartiainen, Kuopio
- Antti Vartiainen, Tammisaari

yhteensä 24 henkilöä.

KORJAUS

Edellisessä lehdessä oli vuosilukuvirhe Aija Tammen muistikirjoituksen valokuvan tekstissä. Oikea vuosiluku on 2011 (ei 2014).

Taphtumia elämässä ja suvussa

Kuluvan vuoden elokuun 10. päivä osallistuimme vaimoni Tuulan kanssa Vartiaisten sukuseuran 70-vuotisjuhlakokoukseen Kuopiossa. Pari viikkoa aiemmin olimme Riemuylioppilaat 69 -juhlassa Outokummussa. Reilua kuukautta ennen sitä juhlimme ydinperheen keskuudessa Tuulan 70-vuotistaivalta, omat vastaavat päiväni vietimme joitakin aikoja aiemmin. Muutaman kuukauden kuluttua juhlimme - jos Luoja suo - kultahäitämme. Apropoo; Tuula kuuluu mummonsa kautta Kiuruveden Tikkasten sukuun, eli sieltä olemme molemmat lähtöisin. Ehkäpä sekin on kannatellut osaltaan näitä yhteisiä vuosiamme. On siis menossa tapahtumarikas jakso eläkeläiselämässämme. Varsinkin kun tähän vielä lisätään Terttu-sisareni ja hänen aviomiehensä yhteiset 160-vuotisjuhlat ja Savonlinnan Oopperajuhlien vallan mahtava Verdin "Rosvot" -oopperan ensi-ilta Milanon La Scalan esittämänä. Tietenkään en voi olla mainitsematta riemastuttavaa muutaman päivän ja kuutamoyön veneretkeämme meille uudella Kroatiassa valmistetulla retroveneellämme yli laajan Suur-Saimaan.

Riemuylioppilaat 69 -juhla antoi kuvan siitä, kuinka nopeasti vuosikymmenet olivat kaikilta meiltä ruuhkavuosien aikana kuluneet. "Elämänviivat" kasvoissa osoittivat tietysti eletyn elämän jopa niin, etten kaikkia ihan heti tunnistanut, ehkäpä eivät kaikki minuakaan. Meille Tuulan kanssa juhla oli yhteinen, sillä kirjoitimme samana keväänä ylioppilaiksi Outokummun Yhteiskoulusta seurusteltuamme jo ennen sitä koko lukion ajan. Kihloihin menimme heti kirjoitusten jälkeen ja muutaman kuukauden kuluttua armeija-aikanani vietimme häitä. Vuoden kuluttua häistämme syntyi esikoispoikamme Marko ja neljän vuoden kuluttua toinen poikamme Tomi. Siinäpä olikin meneillään työntäyteiset opiskelu- ja työvuodet.

Työt aloitin ensin parina vuonna teollisuuden palveluksessa ja sen jälkeen kahdenkymmenen vuoden jaksona Helsingin Etelärannassa Työnantajain Keskusliitossa STK:ssa neuvotellen TUPOja ja työehtosopimuksia. Vuonna 1995 siirryin Nokia Oyj:lle matkapuhelimien muovikuoria ja osakokoonpanoja valmistavan Perlos Oyj:n henkilöstö- ja hallintojohtajaksi. Siitä muodostuikin sitten vaiherikkain reilun kymmenen vuoden ajanjakso työurallani. Se sisälsi aluksi kolmen ja puolen vuoden mittaisen komennuksen Joensuuhun, jonne uusia tehtaita rakennettiin vauhdilla. Komennuksen ajaksi muutimme sinne Helsingistä yhdessä Tuulan kanssa ja ne vuodet olivatkin varsin työntäyteiset, mutta sitäkin mielenkiintoisemmat pikkukaupungin yhteisössä. Tähän yhteisöömme kuului myös nyt jo edesmennyt yliopiston rehtori Perttu Vartiainen saadessani hänen kauttaan kutsun yritysedustajana Joensuun Yliopiston ja Tiedepuiston hallintoon ja Tuula antoisan työn projektisihteerinä molemmissa. Muutamiiin muihinkin Joensuun seudun Vartiaisiin siellä tutustuin ja joitakin palkkasin töihinkin Perlokselle. Oman työni vauhdikkuutta kuvanee se, että aloittaessani Perloksen tehtaita oli Suomessa kolme ja niissä henkilöstöä 500. Kun jäin reilun kymmenen vuoden jälkeen omasta aloitteestani varhennetulle eläkkeelle oli Perloksen tehtaita kuudessa maassa ja väkeä palveluksessa reilut 10.000. Matkapuhelimien valmistajana Nokian ja Perloksen taru ei sitten lähtöni jälkeen kovin montaa vuotta jatkunutkaan.

Aivan kuten Kristiina Koskivaara omassa kirjoituksessaan Vartiaisten Viestissä 2/2018 tuo esille, kiinnostus sukua ja sen taustoja ja juuria kohtaan herää sitten, kun oman elämän kiivaimmat jaksot on eletty. Näin on käynyt meilläkin rauhoittuessamme nauttimaan ajasta ja vapaudesta, lapsenlapsista ja lähipiiristä. Meidän sukuhaaramme koostuu monilapsisista perheistä, omaankin sisarusarjaan kuuluu kuusi lasta minä hännänhuippuna. Yhteydenpito serkkujen ja ennen kaikkea sisarusten välillä on tietysti ollut tärkeää. Se on tapahtunut alussa mainitun kaltaisissa ikimuistoisissa syntymäpäiväjuhlissa, mutta myös parhaimmillaan tavanomaisissa tapaamisissa sekä yhteisten mökkivuosien aikana.

Sukuseuramme tapahtumiin olemme pystyneet osallistumaan lähes kolmenkymmenen vuoden aikana alkaen Kuopion tasavuotiskokouksista Kiuruveden ja Joensuun kokouksiin sekä Jyväskylän kokoukseen viime vuonna ja muutamiiin muihinkin. Kaikki nämä ovat olleet mieleenpainuvia ja mukavia kohtaamisia. Viimeisenä tämän vuoden 70-vuotisjuhlakokous, jossa tavanomaisen vuosikokouksen asialistan käsittelyn lisäksi sukuseuran kunniajäseniksi kutsuttiin Marja-Terttu Haikaravirta ja Matti Asomäki, ansiokkaan työn seuran eteen tehneet jäsenet.

Kokoukseen liittyneen Kaavin kirkkomaalla sijaitsevan Vartiaisten vaelluskiven kukittamiskäynti oli myös mieleenpainuva ja yhdistävä hetki. Samoin hienoa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja perspektiiviä antoivat keskustelut sekä kokouksen jälkeen illallisella kokouksen osanottajien kanssa että edeltävänä iltana keskustelut uusien kunniajäsenten Marja-Tertun ja Matin sekä aiemmin sellaisiksi nimettyjen Kristiina Koskivaaran, Arja Melartinin ja suvun esimiehen, veljeni Antti Vartiaisen yhdessä Riitta-vaimonsa kanssa. Ihania ihmisiä kaikki tyynni.

Kokousohjelmaan sisältynyt tutustumiskäynti Ortodoksiseen kirkkomuseo Riisaan oli myös melkoinen elämys. Oppaamme Ilona Pelgosen asiantunteva esittely uskomattoman arvokkaisiin taideteoksiin tutustumisen yhteydessä oli upea. Hienoa, että noin paljon arvokasta kirkollista omaisuutta saatiin pelastetuksi Vanhasta Valamosta ja muista rajan taakse jääneistä ortodoksiluostareista.

Me Tuulan kanssa yhdistimme kokousmatkaan vierailut Kuopion Taidemuseossa ja Korttelimuseossa, joka oli nostalgisen mielenkiintoinen käyntikohde. Siellä olivat vanhat vaatturin asunnot, siellä oli suutarin huone, siellä oli apteekki kaikkine tykötarpeineen ja apteekkarin asunto. Hienoa, että tällainen vanha rännikatujen ympäröimä kortteli on säilytetty. Siellä vaeltaessamme tuli koko ajan mieleeni Minna Canthin katu 48-50, jossa sijaitsi samanmoinen ukkini, piirieläinlääkäri Väinö Ainot Vartiaisen ja Anna-mummini hallitsema kortteli. Lapsena sain siellä usein viettää aikaa. Siellä silloin hevonen hirnahteli pihatallissa, lehmätkin oli aiempina vuosina lypsetty navetassa ja sikapossu karkaillut joskus karsinastaan. Tämä kaikki siis keskellä kaupunkia. Kesäksi perhe ja eläimet rajattiin veneillä Varvisaareen, jossa melkoinen manttaali rakennuksineen oli ukin hallinnassa. Monimuotoista oli elämä silloin. Harmi, ettei ukin kortteliä säästetty, vaan sittemmin rakennettiin paikalle tavanomaisennäköiset kiviset kerrostalot.

Oli hieno kesä monine kokemuksineen. Yhteyttä sukumme edesmenneisiin pidimme viettämällä muisteluhetket vanhempieni haudalla Outokummussa sekä Kuopion hautausmaalla isovanhempieni ja Tuulan vanhempien ja isovanhempien haudoilla.

Sukukokous kaikinensa oli jälleen kerran yhdistävä ja elähdyttävä tapahtuma, vaikka osallistujamäärällä emme voisikaan kehuskella. Toivon, että seniorit edelleen jaksavat toimia, että uusia aktiivisia jäseniä saataisiin jatkamaan arvokasta työtä ja ylläpitämään yhteyttä sukuumme.

Harri Vartiainen

Kiuruveden sukuhaaran Vartiaisia

Vartiaiset ry:n varsinainen sukkokous 2019

Hotelli Puijonsarvi, Kuopio

lauantaina 10.8.2019 klo 13.00 – 14.30

Hallituksen puheenjohtaja Antti Vartiainen avasi kokouksen.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Harri Vartiainen ja sihteeriksi Tuula Vartiainen.

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Eeva Vartiainen ja Paavo Vartiainen.

Esitettiin tilikauden 1.1.-31.12.2018 tilinpäätös, toimintakertomus ja toiminnantarkastajan lausunto, jotka vahvistettiin ja myönnettiin vastuuvapaus. Vahvistettiin myös toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä jäsenmaksun suuruus vuodelle 2020. **Jäsenmaksun suuruudeksi vuodelle 2020 päätettiin 40 €/ruokakunta.**

Päätettiin hallitukseen valittavien varsinaisten ja varajäsenten lukumäärästä. Päätettiin valita varsinaisia jäseniä 4 ja varajäseniä 5.

Valittiin hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet vuodelle 2020:

puheenjohtajaksi Antti Vartiainen ja varsinaisiksi jäseniksi Tapio Vartiainen, Marja-Terttu Haikaravirta ja Teemu Vartiainen sekä varajäseniksi Jani Koskinen, Heikki Vartiainen, Erkki Vartiainen, Lauri Vartiainen ja Satu Heymann.

Valittiin toiminnantarkastajaksi Kare Vartiainen ja varalle Paula Vartiainen.

Rauni Vartiainen esitteli Jouni Kainulaisen tekemän yhteenvedon Vartiaisten eri sukuhaaroista tehdyistä ja tekemättömistä kirjoista. Todettiin, että sukuseuran nimissä vastaavanlaisten yksityisten henkilöiden henkilötietojen julkaiseminen ei ole tietosuojalain muutosten vuoksi enää mahdollista.

Todettiin, että sukuvaakunan käyttö digitaalisessa muodossa on jäsenille mahdollista, kun käyttökohteesta on tehty sukuseuran hallitukselle perusteellinen selvitys.

Marja-Terttu Haikaravirta ja Matti Asomäki palkittiin ansiokkaasta toiminnasta sukuseuran arkiston hoitamisessa ja digitoimisessa nimeämällä heidät kunniajäseniksi.

Osallistujia seuraamassa puheenjohtajan esittelemiä toimintakertomusta, toimintasuunnitelmaa ja muuta asiaankuuluvaa kokousaineistoa.

TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1. - 31.12.2018 (ja tärkeimmät tiedot alkuvuodelta 2019)

Kertomusvuoden **varsinainen sukkokokous** pidettiin 11.8.2018 Jyväskylässä Hotelli Albassa. Tilaisuuteen osallistui 13 jäsentä (joiden nimet julkaistiin muun kokousaineiston ohella Vartiaisten Viestissä 2/2018).

Hallitukseen 2018 kuuluivat Antti Vartiainen puhj., Tapio Vartiainen varapj., Marja-Terttu Haikaravirta, Teemu Vartiainen ja Päivi Mujunen sekä varajäseninä Jani Koskinen, Erkki Vartiainen, Heikki Vartiainen ja Lauri Vartiainen. Varsinaisessa sukkokokouksessa muut paitsi Päivi Mujunen valittiin uudelleen hallitukseen 2019.

Hallitus piti sähköpostikokoukset alkuvuosina 2018 ja 2019. M-T Haikaravirta on vastannut **arkistosta**, Jani Koskinen **DNA-tutkimuksesta** ja Lauri Vartiainen **jäsenrekisteristä**.

Vartiaisten Viesti ilmestyi 2018 jo vakiintuneeseen tapaan kahtena numerona, keväällä ja syksyllä. Numero 1/2019 ilmestyi kesäkuun alussa. Lehden päätoimittajana jatkoi Arja Melartin.

www.vartiaiset.fi-sivuista ovat vastanneet Tuukka Puranen ja Teemu Vartiainen.

www.facebook.com/vartiaiset-sivun ovat avanneet Päivi Mujunen ja Teemu Vartiainen.

Sukurekisteristä on vastannut Jouni Kainulainen. Matti Asomäki on jatkanut arkiston **digitointia**.

Sukutuotteiden myynnistä on vastannut Kristiina Koskivaara.

Tilinpäätös vuodelta 2018 osoittaa 526,60 euron alijäämää (edelliskaudella ylijäämä 1259,57 €). Verohallinto on vahvistanut tappion em. alijäämän suuruisena. Toiminnantarkastaja Kare Vartiaisen tilinpäätöksen hyväksymistä puoltava lausunto on pvm:ltä 18.4.2019.

Jäsenmaksun 30 € tilikaudelta 2018 maksoi 57 jäsentä (edelliskaudelta 68 jäsentä).

Pankkitilin saldo vuoden lopussa oli 2.774,80 € ja päivän saldo 31.7.2019 oli 2.792,18 €.

Varsinaisen sukkokokouksen hallitus päätti järjestää Kuopiossa 10.8.2019 Hotelli Puijonsarvessa.

Ennen kokousta kävivät sukuseuran edustajat laskemassa kukkakimpun Vartiaisten Vaelluskivelle Kaavilla

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2020

Perusajatuksena on ylläpitää 70 vuoden olemassaolon aikana kehittyneitä ja hyviksi havaittuja Vartiaiset ry:n toimintoja tarvittaessa vaikka vain aivan minimitasolla mutta kuitenkin niin, että jos ja kun mukaan saadaan uusia ihmisiä tai uusia innostavia ajatuksia ja tavoitteita, sukuseuramme voi tarjota valmiit yhteisölliset puitteet vilkkaammalle toiminnalle.

Aikaa myöten tutkimus tuo todennäköisesti esille suomalaisten historiasta sellaista, mikä antaa tarpeen tutkia uusista näkökulmista tai uusin menetelmin myös Vartiaisten menneisyyttä. On myös hyvä muistaa, että meillä on vielä monen sukuhaaran osalta paljon keskeneräistä tai aloittamatontakin ”perinteistä” sukututkimustyötä.

Jatketaan **Vartiaisten Viestin** julkaisemista kaksi kertaa vuodessa. Lehteen pyritään saamaan Vartiaisia lähellä olevilta yrityksiltä maksullisia mainoksia.

Osallistutaan Sukuseurojen Keskusliiton toimintaan.

Talousarvio perustuu 40 euron jäsenmaksuun ruokakunnalta. Maksavien jäsenten määrää pyritään kasvattamaan.

JÄSENMAKSU 2020

Sukuseuramme toiminnan kannalta on välttämätöntä, että jäsenistö huolehtisi myös tänä vuonna jäsenmaksujen suorittamisesta.

Jäsenmaksu on vuosikokouksen 2019 päätöksellä **40 € ruokakunnalta**.

Ilmoittakaa myös haluatteko paperilehden vai digitaalisen lehden. Digilehti lähetetään ilmoittamaanne sähköpostiin.

Maksun tiedot

- **Saajan tilinumero:** FI78 8000 1700 0603 54
- **Saaja:** Vartiaiset ry
- **Eräpäivä:** 30.05.2020
- **Euro:** 40,00
- **Viestikenttä:** Jäsenen nimi ja osoite

Jos ruokakuntaan kuuluva muu henkilö on jo jäsen tai haluaa jäseneksi, merkitään viestikenttään myös hänen nimensä.

KÄYNTI RIISASSA

Salamavalon käyttö oli kielletty, joten kuvaolosuhteet olivat erittäin haastavat.

Kuvissa keskellä ja alhaalla oikealla on asiantunteva oppaamme Ilona Pelgonen kertomassa erittäin kauniista ja arvokkaasta esineistöstä ja ikoneista.

Kuvaajat: M-T Haikaravirta ja Anne Kettunen

Kahden kirkkokunnan väkeä

Elettiin elokuun alkupäiviä 1944, kun illan viiletessä kuuntelimme perheemme ja muutamien kyläläisten kanssa Outokummussa Kalattoman kansakoulun pihalla kaukaista pahanenteistä jyminä idästä. Kerrottiin, että se on tykkien jylyä Ilomantsista yli 100 km:n päästä, jossa vihollinen vielä hyökkää suurella voimalla, vaikka se Suomen rintaman muilla osilla oli jo hyökkäyksensä pysäyttänyt. Iltarukouksessa pyysin tuolloin puolustajalle voimaa torjua hyökkääjää, sodan loppumista ja isän tuloa kotiin rintamalta hengissä, jotta voisin aloittaa syksyllä koulunkäyntini, mitä opettaja-äitini oli minulle, 6-vuotiaalla pojalleen, lupailut.

Pahinta pelkoa ja jännitystä kesti pari viikkoa, mutta Ilomantsissa tapahtui ihme – hyökkäykset torjuttiin. Koko rintamalle saatiin sitten aselepo, ja rauhanneuvottelut käynnistyivät. Isän kotiin-paluuta voitiin ryhtyä luottavaisesti odottamaan, ja oma aapinenkin oli jo koulusta saatu.

Mutta ahdistusta herättivät edelleen etelämpää Raja-Karjalasta ja Laatokan Karjalasta taistelujen alta paenneiden tai rauhanehtoisten mukaisten alueluovutusten takia kotiseutunsa jättäneiden evakoiden tulo ja kohtalo. Kun tutustuimme paikkakunnalle asettuneisiin karjalaisiin, totesimme heidän puheensa olevan ymmärrettävää, mutta hausalla tavalla erilaista kuin omamme. Nopeasti havaitsimme myös sen, että nämä suomalaiset olivat järjestään uskonnoltaan kreikkalaiskatolisia (kuten me silloin ortodokseja kutsuimme) eivätkä meidän lailla luterilaisia. Länsi-Kannaksen ja Viipurin ympäristön maatalousväestöön kuuluneet siirtokarjalaisethan, joiden joukossa ortodoksi-en osuus oli pieni, oli ohjattu Uudellemaalle ja muualle Suomeen kuin Pohjois-Karjalaan, Pohjois-Savoon tai Keski-Suomeen.

Mitkä tekijät olivat sitten ratkaisseet Suomenlahden perukalle ja Laatokan ympärille viimeistään pari vuosituhatta sitten asettuneen suomalaisväestön, johon Vartiaisetkin isälinjojen mukaan kuuluvat, kohtalon niin, että kuuluimme uusien naapureidemme kanssa eri kirkkokuntiin?

Tuhat vuotta sitten ja tuhat vuotta ajanlaskumme alusta esivanhempamme joutuivat kahdelta puolelta valloitus- ja käännetyssotien kohteeksi. Ruotsi ja Rooman katolinen kirkko lännestä sekä Novgorod ja Bysantin ortodoksinen kirkko kaakosta pyrkivät molemmat laajentamaan valtapiirejään. Parin vuosisadan sotimisen, hävitys- ja käännetytyyön jälkeen nämä osapuolet sopivat ensimmäisen kerran Pähkinäsaaren rauhassa vuonna 1323 valtapiiriensä välirajasta Karjalan Kannaksella ja täältä pohjoiseen. Ruotsi oli tuolloin 30 vuotta aikaisemmin valloittanut Viipurin ja aloittanut sinne kivilinnan rakentamisen polttamansa karjalaisten puulinnoituksen paikalle sekä ryhtynyt käännettämään alueen asukkaita katoliseen uskoon. Raja alkoi Nevan suusta. Ruotsi sai aikaisemmin Novgorodin hallinnassa olleet Äyräpään, Jääsken ja Savilahden kihlakunnat. Itä-Kannas ja Laatokan Karjala jäivät Novgorodille. Raja jakoi esivanhempamme kahteen eri sivilisaatioon.

1500-luvulla Ruotsin kirkko muuttui luterilaiseksi. Idässä Novgorod yhdistyi Moskovan Venäjään, ja Ortodoksikirkon johtoon tuli Moskovan patriarkka. Vuosisadan lopulla Ruotsin ja Venäjän kiistely valtapiireistä johti veriseen 25-vuotiseen sotaan. Tämän ”Pitkän vihan” yhteydessä Venäjän puoleisten karjalaisten sissijoukko eräällä Pohjois-Savoon suuntautuneella hävitysretkellään poltti Jännevirrälle uudisasukkaaksi muuttaneen Jussi Vartiaisen talon, tappoi Jussin ja Jussin vaimon. Perheen lapsista ainakin kaksi poikaa pelastui tuholta, ja Jussin jälkeläiset edustavatkin melkoista osaa tämän päivän Vartiaisista. Länsi-Kannaksella taas venäläinen sotilasjoukko hävittäessään Mannolan kylää Koivistolla poltti kylässä sijainneen Vartiaisten talon. Sota päättyi Täyssinän rauhaan vuonna 1595. Rauhanteossa sovittu uusi raja yhdistyi etelässä Pähkinäsaaren rajalinjaan, mutta siirtyi pohjoisempaan idemmäksi noudattaen Juojärven - Rikkaveden vesistölinjaa ja edeten Pisavuorelle ja kaartuen täältä koilliseen ja päätyen Jäämerelle.

1600-luvulla Ruotsi oli vahvimmillaan ja sai jo vuoden 1617 Stolbovan rauhassa Venäjältä koko Käkisalmen läänin eli Itä-Kannaksen, Laatokan-Karjalan ja Pohjois-Karjalan. Kun tämän laajan alueen karjalainen väestö oli tuolloin jo usean vuosisadan ajan tunnustanut ortodoksista uskontoa, tuhansia heistä, vierastaessaan Ruotsin valtaa ja pelätessään pakkokäännytystä luterilaisuuteen, pakeni Venäjän puolelle aina Tverin alueelle saakka. Uutta väkeä alueelle tuli vanhan rajan yli erityisesti Savosta. Vartiaisia muutti etenkin Pohjois-Karjalaan ja siellä eniten Kaaville, Liperin pitäjän silloiseen luoteiskolkkaan. Ortodokseista suuri osa aikaa myöten enemmän tai vähemmän vapaaehtoisesti luterilaistui, mutta melkoinen osa väestöstä säilytti kuitenkin ortodoksisen uskonsa ja identiteettinsä, erityisesti syrjäseuduilla ja Venäjän rajan läheisyydessä.

Vuosisadan puolivälissä Moskovan patriarkka Nikon masinoi sodan ortodoksien vapauttamiseksi "vääräuskoisten ruotsien" vallasta. Vuonna 1656 venäläiset tunkeutuivat Laatokan Karjalaan molemmin puolin Laatokkaa ja myös vesitse järven yli Itä-Kannakselle. Vaikka alueen ortodoksit liittyivät runsaslukuisesti hyökkääjiin, hyökkäykset torjuttiin - paljolti paikallisten suomalaisten ponnistusten ansiosta. Tämän Ruptuurisodan ja -kapinan seurauksena ortodoksien muutto Venäjälle voimistui, nyt erityisesti Itä-Kannakselta, jossa sodan kovimmat taistelut oli käyty Käkisalmen herruudesta.

Vuonna 1700 Venäjän itsevaltiaaksi muutamaa vuotta aikaisemmin noussut Pietari Suuri aloitti Venäjän tunkeutumisen Itämerelle. Vaikka hävisikin ensimmäisen suuren taistelunsa Narvassa Kaarle XII:n johtaman Ruotsin armeijan kanssa, rakennutti hän kuitenkin valloittamalleen alueelle Nevan suulle Pietarin kaupungin, josta teki Venäjän pääkaupungin jo vuonna 1703. Kukistettuaan Kaarlen armeijan Pultavan taistelussa Ukrainassa 1709 Pietari marssitti armeijansa 1713 Suomeen ja edelleen Pohjanlahden ympäri Ruotsin Länsipohjaan saakka. Tämä, venäläisten erityisesti Pohjanmaalla tekemien raakuuksien ja lapsien orjiksi ryöstämisen vuoksi, Isovihaksi kutsuttu venäläismiehitys päättyi Uudenkaupungin rauhaan 1721, jossa Venäjä sai Ruotsilta Länsi-Kannaksen ja Käkisalmen läänin eteläosan, läänin pohjoisosan eli pääpiirtein nykyisen Pohjois-Karjalan säilyessä Ruotsilla. Rauhanteossa Pietari takasi uusien alueidensa asukkaille uskonvapauden ja omaisuuden suojan. Voittojensa kunniaksi Pietari kruunattiin Venäjän ensimmäiseksi keisariksi. Moskovan patriarkaatti liitettiin osaksi Venäjän keisarikunnan hallintoa ja patriarkan virka korvattiin pyhällä synodilla, jota johti keisarin nimittämä yliprokuraattori.

Vuonna 1741 Ruotsin kevytmielisesti aloittama Hattujen sota ja tähän liittynyt Pikkuvihana tunnettu venäläismiehitys Suomessa päättyi 1743 Turun rauhaan, jossa valtioiden välinen raja siirtyi Kymijokilinjalle sitten, että Venäjä sai Saimaan eteläpuolisen alueen ja Savonlinnan ympäristön. Luovutettujen alueiden väestölle Venäjä takasi samat oikeudet kuin aikaisemmin Uudenkaupungin rauhassa.

Kustaa III:n sota Ruotsin ja Venäjän välillä 1788 – 1789 päättyi Värälän rauhaan ilman rajamuutoksia ja ilman selvää voittajaa.

Ruotsin ja Venäjän välisessä Suomen sodassa 1808 – 1809 Venäjä miehitti Suomen ja sen joukot etenivät Länsipohjan puolella Uumajaan saakka, mutta tulivat Ahvenanmaalta lyödyiksi pois ensimmäisen menestyksen jälkeen. Rauhanneuvotteluissa venäläiset ehdottivat rajakysymykset ratkaistaviksi paikallisten väestöjen kielirajojen mukaisesti niin, että Länsipohjassa raja kulkisi Kalix-jokilinjalla. Ruotsi kuitenkin halusi työntää tulevan maarajan kauemmaksi Tukholmasta, ja kun se tarjosi Venäjälle Ahvenanmaata, niin rajankulku saatiin sovittua sellaiseksi, millaisena se Ruotsin ja Suomen välisenä valtiorajana nykyään toimii.

Haminan rauhan 1809 jälkeen Suomi oli Venäjän keisarikuntaan kuuluva autonominen suuriruhtinaskunta itsenäistymiseensä vuoteen 1917 saakka. Suuriruhtinaana oli Venäjän keisari. Suuriruhtinaskuntaan yhdistettiin 1812 myös niin sanottu Vanha-Suomi eli ne alueet Kaakkois-Suomessa, jotka Venäjä oli saanut Ruotsilta 1721 ja 1743.

Ruotsista nyt täysin erillinen Suomen evankelisluterilainen kirkko perustettiin 1809. Turun hiippakunnan piispasta tuli oman toimen ohella koko Suomen arkkipiispa. Suomen asukkaista kuului autonomian ajan loppupuolella luterilaiseen kirkkoon 98%.

Ortodoksien asema parani Haminan rauhan myötä. Uusia seurakuntia perustettiin autonomian aikana useille paikkakunnille ympäri maata. Jumalanpalveluksissa ryhdyttiin käyttämään suomea

kirkkoslaavin sijaan vuodesta 1865 alkaen. Suomen ortodoksista seurakunnista ja luostareista muodostettiin oma hiippakunta 1892.

Suomen itsenäistyttyä ortodoksisesta hiippakunnasta tuli valtioneuvoston asetuksella vuonna 1918 erillinen kirkkokunta, joka irtaantui Moskovan patriarkaatin alaisuudesta ja josta tuli sitten vuonna 1923 Konstantinopolin patriarkaatin alainen autonominen kirkko. Sen ja Suomen valtion nykyisen suhteen määrittää Laki ortodoksisesta kirkosta vuodelta 2007. Virallisen aseman omaavana se on toinen kansankirkkomme luterilaisen kirkon rinnalla, vaikka onkin 60.000 jäsenellään selvästi tätä 3.800.000 jäsenen kirkkoa pienempi. Ortodoksien suhteellinen osuus väestöstä ja yhteiskunnallinen vaikutus on suurinta Itä-Suomessa. Kuopioon muodostui viime sotien jälkeen ortodoksikirkon hallinnollinen keskus ja sen luostarit evakuoituivat Heinävedelle. Vuonna 2018 kirkon johto siirtyi pääkaupunkiin, ja sen Helsingin piispa on samalla koko Suomen arkkipiispa.

Lopuksi kirjoittajan elämään liittyvä muistelu kansankirkkojemme yhteiselosta: Kun vuonna 1961 aloitin Kadettikoulun jälkeen työurani Ylämyllyn varuskunnassa Liperin koilliskulmalla Joensuun lähistöllä, totesin joukko-osastomme kahden kirkkokunnan yksiköksi. Sillä ensinnäkin melkoinen osa ortodoksisista nuorukaisista ohjautui varusmiespalvelukseen sinne, ja että meillä oli suuremmissa juhlatilaisuuksissa mukana papit molemmista kansankirkoistamme, ja mikä oli ehkä vielä merkityksellisempää: he vähän pienempien tilaisuuksien puhujina myös vuorottelivat. Näistä puhujista tämän kirjoittajaan teki vaikutuksen syvällisenä ”Hengen miehenä” Erkki Piironen, silloinen Joensuun ortodoksisen seurakunnan kirkkoherra.

Antti Vartiainen

Joensuun ortodoksisen seurakunnan Pyhän Nikolauksen kirkko

Tässä seurakunnan pääpyhätössä järjestettiin kirjoituksessa mainitun rovasti Erkki Piironen kunniaksi hänen 100-vuotissyntymäpäivänään 14.11.2019 muistopalvelus (panihida). Hänestä julkaistiin tuolloin myös juhla kirja.

Kirjoittajan aviopuoliso koulutyttönä ollessaan kävi usein tässä kirkossa isänäitinsä seurassa. Isoäiti oli monen aikalaisensa ortodoksin tavoin vaihtanut kirkkokuntaa avioituessaan luterilaisen kanssa, mutta säilyttänyt sisimmässään lapsuuden uskonsa.

Elämää virran varrella – sisarukset muistelevat Osa 2

JUHLAT

Työntäteisen arjen katkaisivat juhlapäivät. Lapset odottivat etenkin joulua ja joulupukkia. Toivo muistaa komeat joulukuuset. Elna kertoo, että kuusen ympärillä leikittiin ja laulettiin. Elna oli oppinut tuntemaan joulupukin, kun hän oli löytänyt joululahjamyssyjä piirongin takaa. Paketit olivat yleensä pehmeitä. Muista lahjoista Elna muistaa nuket sekä isän kaupungista tuoman kelkan, jolla Toimi-setä oli vetänyt Elnaa kansakouluun Säyneisen suuntaan maanantaisin.

Pyhäpäiviin kuului kirkonkäynti. Joulukirkkoon ajettiin hevosella jäitä myöten. Tulomatkalla hevoskunnat ajoivat kilpaa Siikajärven jäällä kulkusten kilistessä. Joulua ja etenkin tapaninpäivä oli sukuloinnin ja kyläilyn aikaa. Joulupöydässä juhlakansaa odottivat riisipuuro, kinkku, talkkuna sekä erilaiset laatikot, nykynäkökulmasta eksoottisena naurislaatikko.

Kevät- ja kuusijuhlia sekä äitienpäiviä vietettiin kansakoululla. Äitienpäivän vietto alkoi Suomessa sisällissodan keväänä. Juhannus oli etenkin nuorten juhlaa, tosin tiukat poistumisluvat hillitsivät juhlimista. Elonkorjuuväkeä odotti leikkuujuhla, jossa tarjolla oli kahvia, leivonnaisia, tanhua ja piirileikkiiä.

Kihloja juhlittiin pienimuotoisesti, ja häjjuhlakin oli usein nykyistä arkisempi. Ristiäisiin kutsuttiin kummien ja lähisukulaisten lisäksi naapureita. Toivo muistaa parahtaneensa itkuun, kun hänen kummitätinsä Heiskalan Anna-emäntä oli tuonut pojalle harmaan housupuvun. Toivo oli kieltäytynyt pukemasta asua. Konfirmaatio oli tärkeä aikuistumisen juhla, johon Elna muistaa pukeneensa uuden vitivalkoisen juhlamekon. Alushameessakin oli ollut pitsihelma.

Hautajaisiin väkeä kokoontui laajalta alueelta. Muistotilaisuudessa puhui pappi ja usein myös vainajan tuntenut saattaja. Vieraita kestettiin ja pitkämatkalaiset jäivät yöksi.

SOSIAALISIA SUHTEITA

Kun oli paljon sisarusia ja serkkuja, oli mahdollisuus ahkeraan sukulointiin. Kylässä käytiin juhlahyvinä ja arkenakin. Maria ja Heikki Vartiaisen perhekunta asettui kesän 1912 sukukokouksessa valokuvaan, jossa poseeraa kaikkiaan 29 henkilöä. (ks. edellinen lehti tai Vartiaisen vaiheita III, s. 76)

Vartialassa kävi paljon väkeä, väliin ”liikaakin”. Heikin kauppamatkat houkuttelivat liikekumppaneita vastavierailulle. Kauppias Keinänen rouvineen olivat usein nähtyjä vieraita, samoin Rantalan isäntä, Aholan Antti ja Mäntylän emäntä. Heikki teki hevossauppaa romanien kanssa, jotka yöpyivät silloin tällöin talossa. Hevosen osti myös kirkkoherra Heiskanen, jonka Likka-tamma pääsi valokuvaankin sisarusten Toimi-sedän kanssa. Joskus Vartialan tallissa hirnui viisikin hevosta. Heikki oli pienestä pitäen puuhannut hevosten kanssa. Hän oli hoitanut valkoista oria, joka oli puraissut hoitajaansa korvaan.

Hanna järjesti usein seuroja ja hartaustilaisuuksia, joissa kävi kirjava seurakunta puhujia ja sanankuulijoita Pappi Heiskanen kävi usein kylässä muutenkin kuin seuroissa ja hevossaupoilla. Uskoon tullut Heikki-ukkinen oli ruvennut puhumaan ”kuin pappi”.

MATKUSTAMINEN JA TIEDONVÄLITYS

Matkustamiseen päti sanonta ”huonot tiet, hyvät hevoset”. Hevosen perässä oli karrut tai reki. Jal-kaisinkin kuljettiin pitkiä matkoja, myöhemmin kulkijaa joudutti polkupyörä. Autoja ei juuri ollut ennen 1930-lukua. Seutukunnan ensimmäisiä autoja oli kauppias Keinäsellä ja Likosaaren Kusti Hakkaraisella. Kirkkomatka suuntautui joko Kaaville tai Säyneiseen, jonka koululla jumalanpalvelukset alkoivat vuosisadan alussa. Elna ja Toivo kävivät usein kauppa- ja sukulaismatkoilla kaupungissa. Etenkin Toivo kävi markkinoilla, Kuopiossa ja lähipitäjissä. Elna muistaa sukulaismatkat Helena-mummon kotiin Maaningan Käärmelahden Julkulaan sekä Helmi- ja Mari-tätien tykö. Kuopiossa Elna yöpyi pikkutyttönä niin mummonsä kuin neiti Rosenbergin luona.

Postiauto toi postin Säyneiseen, josta se ajettiin Pisankoskelle muutaman kerran viikossa ja oli haettavissa jostakin keskuskylän talosta. Vartialaan tuli ainakin Savon Sanomat. Sisarukset tutustuivat puhelimeen varhain, sillä Osulanpaikalla oli puhelinkeskus ja Vartiaisilla mahdollisuus käyttää puhelinta. Toivo muistaa Vartialassa olleen radionkin. Kirkon, koulun ja tiedotusvälineiden

jakaman tiedon lisäksi liikkui toisenlaistakin tietoa: kansanuskomukset, niin sanottu taikausko, olivat yleisiä.

YHTEISKUNNALLINEN ELÄMÄ

Sisarukset muistavat Maalaisliiton seudun johtavana puolueena. Heikki-isä edusti Maalaisliittoa Säyneisen kunnanvaltuustossa, joka aloitti toimintansa kunnan itsenäistymisen myötä 1924. Heikki oli ”aina Säyneisessä kokouksissa”, ja hänen poliittista pääomaansa tuki sosiaalinen luonne.

Heikki oli puhunut valtuustossa harvakseltaan. Elna muistaa, että isä oli esittänyt Saksalan paikka vanhainkodiksi. Tällöin toiset olivat nauraen sanoneet että nyt se hoopuja puhuu tuo Heikki. Kettusen isäntä oli kehottanut vakavoitumaan ja muistuttanut itse kunkin vanhenemisestä. Ilmeisesti Heikin puheet ylittivät kunnan budjetin. Jyrinlahdesta politiikassa vaikutti Heikki Taskinen, joka toimi myös Maalaisliiton kansanedustajana vuosina 1919–1922. Sosialidemokraattien ja maalaisliiton välillä ei ollut pienviljelijävaltaisella alueella jyrkkiä ristiriitoja. Etenkin Maalaisliitto järjesti Pisankoskella puhetilaisuuksia, Vartialassakin. Lähin työväenyhdistys oli Viitaniemessä. Nuorisoseura oli perustettu Säyneiseen 1907.

Pientilavaltaisuus hillitsi vastakkainasettelun kärjistymistä Säyneisessä sisällissodan aikoihin. Suurempien maatilojen Muuruvedellä jännitteet olivat kireämpiä. Säyneisessä valkoiset ottivat kiinni joitakin punaisiksi katsomiaan. Heikki kuului suojeluskuntaan ja kävi erinäisissä vahtitehtävissä. Lähistön Juantehtaallakin sota sujui rauhallisesti, koska Kymi Oy:n työväki tyytyi työnantajan ja suojeluskunnan tarjoamaan pakkorauhaan. Tuusniemellä valkoiset teloittivat neljä punaista, ja Kuopiossa käytiin taisteluja helmikuun alkupuolella.

POHJOINEN VETÄÄ

Pohjois-Suomi alkoi vetää Vartialan väkeä 1920-luvun alussa. Ensin lähti Heikin Hanna-sisko ompelijaksi Ouluun. Myöhemmin perässä seurasivat Toimi-veli ja Elna, joka aloitti tammikuussa 1925 Hanna Burmanin sisäkkönä, Oulun Konepajan omistaja Gustaf Burmanin taloudessa Pikisaareessa. Kesät Elna vietti Burmanien huvilalla Järvenpäässä ja vieraili usein Helsingissäkin. Ohikulkumatkoilla Elna kävi aina myös Pisankoskella. Vielä vanhakin Elnan puheenparressa kuuluivat monet yökkiruotsin ilmaiset.

Elna oli harjoitellut sisäkkönä jo nuorempana. O. V. Heiskanen aloitti Säyneisen ensimmäisenä kirkkoherrana 1920. Elna oli kerran tarjoilemassa pappilan vappujuhlassa. Pappilan väki mieltäytyöntekijään, joka saikin pestilleen jatkoa. Elna muistaa, että Heiskanen oli ollut perso uunituoreelle vehnäselle. Työnantaja oli kysynyt palkolliseltaan, että ”tietääkö Elna minne on hävinnyt pullaleeta tuosta pelliltä”. Sisäkkö oli sanonut tietävänsä.

Pohjoiseen lähtivät sisaruksista myös Edith ja myöhemmin Helmi. Edith kävi ompelukoulun ja alkoi ammatin. Toivollekin pohjoinen olisi tarjonnut työtä. Edithin puoliso Eino oli kysynyt Toivoa rahastajaksi postiautoon Rovaniemen seudulle, mutta ajatus oli kariutunut isän vastahankaan. Impi taas olisi halunnut Elnan mukaan Ouluun, mutta oli jäänyt Pisankoskelle, koska taloudenhoidossa oli tarvittu apua.

ÄIDIN SAIRASTUMINEN

Elna erosi tehtävästään syksyllä 1928. Työtodistuksen mukaan sisäkkö oli toiminut tehtävässään kiitettävästi. Eroamisen syynä oli äidin sairastuminen. Hoivatyö oli (silloinkin) naisten tehtävä, ja äiti toivoi Elnaa kotiin. Hanna oli ihmetelleyt, ettei hänellä ollut hoitajaa vaikka oli kasvattanut neljä tytärtä. Kotona olevista tytöistä Impi oli sairastunut ja Helmi vasta kaksitoista.

Hanna kuoli Vartialan peräkamariissa maaliskuussa 1932. Elnan mukaan äiti kävi seitsemästi hoidoissa Helsingissä, mutta vatsasyöpä piti pintansa. Viimeisen hoitokerran jälkeen Hanna oli elänyt toista vuotta. Pyhäkoulunopettajana hän oli toiminut niin pitkään kuin oli jaksanut. Sairauden loppuvaiheessa Hanna oli ollut liikuntakyvytön, ja Elna oli saanut nostoapua äitinsä siirtämiseen. Elna muistaa äitinsä pesemisen, Toivo taas sateisen pyörämatkan Juantehtaan apteekille. Hannalla kävi sukulaisia, naapureita ja ystäviä sairausvuoteen äärellä, jossa kuuluivat usein hengelliset laulut. Viimeisinä aikoinaan Hanna oli pyytänyt ehtoollisen. Lähtö oli ollut rauhallinen. Lapset kertoivat äidin kuolemasta kaupungista palaavalle isälle, joka meni kammariin ja ”iäneen valitti”.

PULA-AIKA

1930-luvun alun Pisankoskeakin ruhjoi maailmanlaaja lama, josta aikalainen Pentti Haanpää kirjoitti: ”Useimmat talot olivat hankaluuksissa paperiasioittensa kanssa, maat olivat pantatut pankeille ja kaikenkarvaiset velat ja vekselit kohosivat ja paisuivat kuten limpputaikina raskaitten korkojen vuoksi. Voi- ja lihakilojen hinnat olivat matalalla, ja jos metsässä törrötti vielä joitakin orpoja mäntyjä, niin niidenkään myynnillä ei asioita autettu.” Lainaajat halusivat pääomansa takaisin eikä uutta lainaa helposti herunut.

Hannan perukirjan mukaan Vartialakin oli velkaantunut, velkojen määrä ylitti kantatilan (Koskenala 4) arvon. Toivo muistaa, että Heikiltä jäi saamatta velkoja ahdinkoon ajautuneilta ihmisiltä. Vartiala kuitenkin selvisi. Monia taloja joutui pakkohuutokauppaan, ja äärioikeistolainen liike sai kannatusta velkaantuneiden talollisten parissa. Säyneisessä Lapuanliikkeen nokkamies Vihtori Kosola sai kuitenkin nuivan vastaanoton, ja hänen puhetilaisuutensa peruttiin.

Pula pani ihmiset liikkeelle. Toivo muistaa ”mualimankulukijat”, kulkumiehet, jotka tulivat taan ja tekivät töitä ruokansa ja yösjansa eteen. Vartialan tuvassa yöpyikin poikien lisäksi milloin ketäkin. 30-luvun puolivälissä olot paranivat, kun puutavara alkoi taas käydä kaupaksi ja pankit uskalsivat myöntää lainoja.

SODAN VARJOSSA

Toivo avioitui 30-luvun loppupuolella losomäkeläisen Valma Niskasen (s. 1915) kanssa. Hän muistaa, että parilla oli ollut kihlojenostomatkan jälkeen juhlahahvit Valman kotona. Aluksi nuoret asettuivat asumaan Vartialaan. Perhekunta kasvoi, kun esikoistytär Rauni syntyi iltayöstä juhanuksen alla 1939. Toivo oli kääriyt tytön lampaannahkaan ja nostanut nyytin hellalle. Pian molemmat olivat nukahtaneet uuninlämpöiseen kesäyöhön.

Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen marraskuun viimeisenä 1939. Toivo oli jo astunut armeijan vahvuuteen, mutta hänet oli kotiutettu terveystarkastuksessa. Sota-ajalta sisarukset muistavat ikkunoiden pimennykset ja elintarvikerajoitukset, Vartialassa ruokatilanne oli kuitenkin hyvä. Rintamalle lähti kirjeitä ja paketteja. Elna oli ollut lottatoiminnassa, jota oli harjoitettu Säyneisessä jo 20-luvun alusta.

Vartiala menetti sodassa vanhimman pojan ja kenties talon isännäksi kaavaillun Veikon. Hän oli sairastunut rintamalla ja kuoli keuhkoperäiseen kriisiin Lieksan sotasairaalassa toukokuussa. Lieksan kirkkoherranvirastosta oli tullut Pisankoskelle ilmoitus sairaalassa olleesta Veikosta. Ensiksi potilasta oli käynyt katsomassa Heikki-isä, sitten Toivo. Elnan vieraillessa Veikko oli jo huonona, ja sisko palasikin kotipuoleen mukanaan velivainaja. Veikon sankarihautajaisissa kesänkorvalla oli sankka saattojoukko, ja paikalla ollut naapuri oli vuosikymmenten kuluttua muistellut tilaisuutta erikoisen lämminhenkiseksi.

Toivo määrättiin välirauhan aikana palvelukseen Kuopioon, mistä hän kotiutui tammikuussa 1941. Toukokuussa Toivo palasi palvelukseen, jossa pysyikin kolme vuotta. Monen muun tapaan matka kulki Syvärille. Toivo oli ”töpinässä”, huoltokompaniassa eli ajoi hevosta, teki puuhoitoa ynnä muita armeijan monipuolisia töitä. Ympäriä kaatui tuttuja ja tuntemattomia, tulevasta ei tiennyt, Toivon sanoin ”katoitin mittee tulloo”. Rauni muistaa isänsä tuoneen rintamalta kotijoukoille puuhevoson ja käsityörasian.

LÄHTÖ VARTIALASTA

Sotavuosina Elna ja Toivo muuttivat Vartialasta. Setänsä kanssa Toivo rakensi kasvavalle perhekunnalleen talon liki Vartialaa. Uuteen kotiin syntyi Raimo kaksi kuukautta jatkosodan alkamisen jälkeen elokuussa 1941. Myöhemmin Rauni ja Raimo saivat vielä neljä sisarusta eli Annikin, Sepon, Aimon ja Pirjon. Elna avioitui asemasotavaiheen alkupuolella kotiutetun Salomo Hartikaisen (s.1898) kanssa ja muutti Salomon kotipaikalle Haukilammille lähelle Pisanvuorta. Elnalle ja Salomolle syntyivät Erkki ja Saini.

Kirjoitus perustuu Elna Hartikaisen os. Vartiaisen (1904–1994) ja hänen veljensä Toivo Vartiaisen (1911–1998) haastatteluihin, jotka sukuseura-aktiivi Rauni Toivontytär Vartiainen tallensi 1979–1985.

Kirjoittaja Esko Hartikainen on Elnan pojanpoika.

VARTIAISTEN *Viesti*

YHTEYS SUKUUMME

ISSN 0787-9792

JULKAISIJA Vartiaiset ry, Rek.nro 54.479, Y-tunnus 1071286

POSTIOSOITE JA LASKUTUSOSOITE

Vartiaiset ry, c/o Antti Vartiainen
Koivuniemenkatu 5 A 4, 10600 Tammisaari

PANKKITILI FI78 8000 1700 0603 54, DABAFIHH

TOIMITUS Päätoimittaja Arja Melartin
E-Mail: amelartin@gmail.com
Osoite: Lehdesniityntie 3 B 21, 00340 Helsinki

SEURAN TOIMIHENKILÖT

Puheenjohtaja Antti Vartiainen (osoite yllä)

Varapuheenjohtaja Tapio Vartiainen

Jäsenrekisterin hoito Lauri Vartiainen, Hedelmäkuja 8, 02710 Espoo
lauri.j.vartiainen@gmail.com

Arkisto Marja-Terttu Haikaravirta

Sukutuotteiden myynti Kristiina Koskivaara, Mannerheimintie 43 B 28, 00250 Helsinki
kristiina.koskivaara@gmail.com

Sukututkimus Jouni Kainulainen, jouni.kainulainen1@pp.inet.fi

DNA-tutkimus Jani Koskinen, jani.koskinen@iki.fi

www.vartiaiset.fi –sivut tuukka.puranen@gmail.com
teemu@vartiainen.eu

KOTISIVU www.vartiaiset.fi
FACEBOOK www.facebook.com/vartiaiset

Jäseneksi liittyminen ja Vartiaisten Viestin tilaaminen tapahtuu maksamalla Vartiaiset ry:n tilille jäsenmaksu 40 € (ruokakunnalta) ja merkitsemällä maksun viestikenttään jäsenen nimi ja osoite. Milloin jäsenen ruokakuntaan kuuluva muu henkilö on jo sukuseuran jäsen tai haluaa jäseneksi, merkitään myös hänen nimensä.

Lehteen tuleva aineisto ja muut lehteä koskevat asiat kirjeellä tai sähköpostilla päätoimittajalle.

PAINOPAIKKA Printek
Keuruuntie 10, 42700 KEURUU
2019